

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/380356982>

Modest Stanislav Gabel – the founder of Kharkiv Society of Amateur Cyclists

Conference Paper · April 2024

CITATIONS
0

READS
15

1 author:

[Viacheslav Mamon](#)

Kharkiv Korolenko State Scientific Library / Yaroslav Mudryi National Law University

12 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

SEE PROFILE

Департамент культури і туризму
Харківської обласної державної адміністрації
ОКЗ «Харківський науково-методичний центр
охорони культурної спадщини»
ОКЗ «Харківський художній музей»

Харківське відділення Національної спілки краєзнавців України
Центр українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Тези доповідей учасників

XXVIII Міжнародної наукової конференції «Слобожанські читання»

Конференція проходить з нагоди
Міжнародного дня пам'яток і визначних місць,
Дня пам'яток історії та культури,

присвячена 370-річчю міста Харкова
(1654–2024)

18 квітня 2024 р.

м. Харків

УДК 719+908+930.85](477.54).62)(063)

*Публікується за рішенням засідання науково-методичної ради
Харківського художнього музею (протокол № 3 від 7 березня 2024 р.).*

Редакційна колегія:

Абраменко Лариса Миколаївна,
заступник директора з наукової роботи ОКЗ «Харківський художній музей».

Бахтіна Світлана Анатоліївна,
провідний науковий співробітник відділу пам'яток історії ОКЗ «ХНМЦОКС».

Денисенко Галина Григорівна,
канд. іст. наук, старший науковий співробітник Інституту історії НАН України.

Красіков Михайло Михайлович,
канд. філ. наук, доцент, професор кафедри українознавства, культурології та історії науки
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (НТУ «ХПІ»).

Куделко Сергій Михайлович,
канд. іст. наук, професор, директор Центру українських студій та краєзнавства імені
академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Павлова Ольга Григорівна,
канд. іст. наук, доцент кафедри історіографії, джерелознавства та археології історичного
факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Полякова Юліана Юріївна,
головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна, театрознавець.

Шило Олександр Всеволодович,
доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри образотворчого мистецтва
та дизайну Науково-навчального інституту архітектури, дизайну, образотворчого
мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені
О. М. Бекетова.

Янкул Олексій Миколайович,
доктор філософії (PhD) з історії та археології, провідний фахівець Центру українських
студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька ХНУ імені В. Н. Каразіна.

A16 Тези доповідей учасників XXVIII Міжнародної наукової конференції
«Слобожанські читання». – Харків : Курсор, 2024. – 144 с.

ISBN 978-617-8057-10-7

До збірки включені тези доповідей учасників XXVIII Міжнародної наукової конференції
«Слобожанські читання», що проходить з нагоди Міжнародного дня пам'яток і визначних
місць, Дня пам'яток історії та культури, присвячена 370-річчю міста Харкова (1654–2024).

ISBN 978-617-8057-10-7

За добір інформації і достовірність фактів, цитат,
статистичних даних, імен власних і географічних
відповідальність несуть автори статей. Матеріали,
що публікуються, можуть не відбивати точку зору
редакційної колегії і видавництва.

© ОКЗ «Харківський науково-
методичний центр охорони
культурної спадщини», 2024
© Автори, тексти, 2024
© Автори, колажі, 2024

Професор Л. В. Акімов входив до складу засновників Української асоціації інженерів-електриків, яка з 1998 року згуртовує фахівців у вирішенні чисельних питань з підвищення енергоефективності автоматизованих електроприводів, оптимізації процесів керування ними.

Леонід Володимирович, починаючи з 1993 року, був одним з активних ініціаторів і членів оргкомітету щорічної міжнародної науково-технічної конференції «Проблеми автоматизованого електропривода. Теорія і практика». У важкі для науковців часи ці конференції стали добрим майданчиком, на якому зустрічалися, робили доповіді, обмінювалися досвідом та своїми досягненнями провідні фахівці України, Німеччини, Польщі, Угорщини та інших країн. Окрім наукових проблем, на конференціях обговорювалися питання підвищення якості підготовки у вишах України фахівців з електромеханіки.

Свої глибокі професійні знання, практичний досвід він невпинно передавав молодим науковцям і викладачам. Завжди цікавився справами колег, радів їх успіхам, своєчасно допомагав необхідною порадою.

Багато сил та енергії Л. В. Акімов віддавав роботі зі студентами, прагнувши озброїти їх не лише спеціальними знаннями, а й виховати справжніми людьми. Випускники кафедри, у тому числі іноземні (з Марокко, Лівану, Нігеру, Йорданії, Палестини, Тунісу та ін.), завжди з особливою теплотою і вдячністю згадують Леоніда Володимировича не лише як висококваліфікованого викладача, а й старшого досвідченого товариша.

З 01.20.2007 року Л. В. Акімов був запрошений на викладацьку роботу до Харківської Національної Академії міського господарства за сумісництвом і пропрацював там декілька років.

У пам'яті всіх, хто знав Леоніда Володимировича, він назавжди залишиться як талановитий Вчений і Вчитель!

Вячеслав Євгенович Мамон,

магістр, бібліотекар відділу інформаційно-бібліографічної роботи Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка

МОДЕСТ-СТАНІСЛАВ ГАБЕЛЬ – ФУНДАТОР ХАРКІВСЬКОГО ТОВАРИСТВА ВЕЛОСИПЕДИСТІВ-ЛЮБИТЕЛІВ

На жаль, ми мало знаємо про постаті засновників Харківського товариства велосипедистів-любителів. У книзі Миколи Олійника та Юрія Грота «История физической культуры и спорта на Харьковщине» є така коротка

замітка про другий рік існування товариства: «24 сентября 1888 года состоялось общее собрание членов Харьковского общества велосипедистов-любителей, на котором был избран новый председатель Н. Сериков, более двадцати человек стали действительными членами общества, а С. Габель и Н. Ионин – почетными членами. Последним принадлежала инициатива и большой труд по учреждению и устройству клуба велосипедистов». У цій праці зроблена перша спроба реконструювати біографію одного з перших почесних членів товариства – Станіслава (Модеста-Станіслава) Мартиновича Габеля. При роботі над статтею використовувалися архівні джерела, наукові та генеалогічні публікації та матеріали інтерв'ю автора з правнуком Станіслава Габеля – Георгієм Вадимовичем Коврайським.

Модест-Станіслав народився 1852 р. у містечку Волочиськ Волинської губернії в родині австрійського підданого, аптекаря Мартина Габеля (нар. 1816) та його дружини Бальбіни (нар. 1826). Його батьки були поляками за походженням, які емігрували з галицького містечка Бережани. Модест-Станіслав мав, як мінімум, одну сестру та п'ять братів. Його старшим братом був відомий революціонер-народник Орест-Октавіан Габель (1849–1915). Подібно до брата, який був більш відомим за одинарним іменем Орест, Модест-Станіслав частіше записувався у документах як просто Станіслав.

Враховуючи, що Модест-Станіслав згодом навчався в Київському університеті, ймовірно, він закінчив гімназію. Згідно зі спогадами його племінниці Валерії Гассельбрінк та Маргарити Габель, їхній дід Мартин Габель оплачував навчання дітей лише у початковій чотирикласній школі, тоді як на навчання в гімназії діти заробляли самостійно. Імовірно, Модест-Станіслав, як і його брати Орест-Октавіан та Казимир, навчався в Кам'янець-Подільській гімназії. Пізніше він здобув вищу освіту на медичному факультеті Київського університету, який закінчив зі ступенем аптекарського помічника у 1870 р.

Пізніше Модест-Станіслав оселився у Харкові, де працював за професією. Офіційно він не був жонатий, але жив з Олександрою Християнівною Коврайською, дочкою луганського аптекаря Христіана Івановича Дріттенпрейса. Олександра Христіанівна була у шлюбі з дворянином, гірським інженером Миколою Степановичем Коврайським і мала від нього чотирьох дітей. Згідно з сімейною легендою, Микола Коврайський відправився працювати до Сибіру і пропав безвісті. Його дружина, залишившись сама, зійшлася з Габелем, і хоча два її молодших синів Володимир (1878 – не раніше 1952) та Борис (1879–1920) були записані дітьми Миколи Коврай-

ського, насправді вони були дітьми Модеста-Станіслава. Невідомо, чи мала відношення до зустрічі Модеста-Станіслава з нареченою його спільна професія з батьком Олександри Християнівни. Непрямим підтвердженням родинної легенди є те, що у архівних справах студентів Володимира та Бориса Коврайських відомості про батька взяті з атестату про службу Миколи Коврайського за 1868 р., а більш пізніх документів немає.

Як вже було зазначено у вступі, за відомостями Миколи Олійника та Юрія Грота, Станіслав Габель разом з Н. Іоніним були ініціаторами створення Харківського товариства велосипедистів-любителів і зробили значний внесок у його організацію та влаштування. Датою створення товариства традиційно вважається 6 березня 1887 р., коли був затверджений статут товариства.

Що цікаво, весною того ж року у житті Станіслава Габеля сталася ще одна важлива подія: до Харкова з родиною приїхав Орест-Октавіан, який повернувся зі заслання. Саме проживання тут Модеста-Станіслава сприяло тому, що у Харкові оселилася родина його брата. Він всіляко підтримував велику родину брата-революціонера і допоміг йому влаштуватися на новому місці. Згодом представники цієї родини зробили великий внесок у культурний та науковий розвиток Харкова.

24 вересня 1888 р. на засіданні Харківського товариства велосипедистів-любителів Модест-Станіслав Габель був обраний почесним членом товариства. Це остання датована подія з його життя, яку вдалося встановити за джерелами. Рік його смерті та місце поховання наразі залишаються невідомими. Також невідомо, наскільки його захоплення велосипедами передалося членам його родини. Можливо достовірно сказати, що на велосипеді у гімназійному віці їздив його племінник Георгій (Юрій) Орестович Габель (1891–1949), у майбутньому професор хімії. У харківській газеті «Утро» від 11 вересня 1907 р. міститься замітка про затримання групи велосипедистів, серед яких був і Юрій, за їзду на велосипеді без номерів міської управи.

Висловлюємо надію, що після того, як повністю відновить роботу Державний архів Харківської області, вдасться продовжити пошукову роботу і біографія Модеста-Станіслава Габеля позбавиться білих плям.